

**FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN**

Juni 2020

**Rigsrevisionens notat om
beretning om**

statens indsats mod hvidvask og finansiering af terrorisme

Vedrører:**Statsrevisorernes beretning nr. 9/2019 om statens indsats mod hvidvask og finansiering af terrorisme**

20. maj 2020

RN 709/20

Erhvervsministerens redegørelse af 1. april 2020

Skatteministerens redegørelse af 14. april 2020

Justitsministerens redegørelse af 20. april 2020

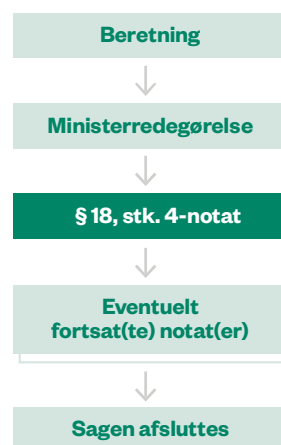
1. Rigsrevisionen vurderer i dette notat de initiativer, som justitsministeren, erhvervsministeren og skatteministeren har iværksat og vil iværksætte som følge af Statsrevisorernes bemærkninger og beretningens konklusioner.

 Konklusion

Justitsministeren understreger, at de nationale risikovurderinger er en central del af understøttelsen af den samlede indsats mod hvidvask og finansiering af terrorisme. Ministeren finder det beklageligt, at der ikke blev fulgt op på kritikken af risikovurderingerne hurtigere, men finder, at de tiltag, der er taget på området, har karakter af varige forbedringer, som i vidt omfang vil understøtte de forpligtede virksomheder i at opdage og underrette om hvidvask og finansiering af terrorisme. Rigsrevisionen finder arbejdet med de nationale risikovurderinger for henholdsvis hvidvask og finansiering af terrorisme tilfredsstillende og vurderer, at denne del af sagen kan afsluttes.

Rigsrevisionen baserer denne konklusion på følgende:

- Den seneste risikovurdering på hvidvaskområdet udkom i 2019 og bygger på et omfattende analysearbejde påbegyndt af Hvidvasksekretariatet i foråret 2017.
- Risikovurderingen på terrorfinansieringsområdet udkom i januar 2020 og bygger på et grundigt analysearbejde påbegyndt af PET i september 2018.
- Begge risikovurderinger er udarbejdet med udgangspunkt i FATF's standarder og anbefalinger.

Sagsforløb for en større undersøgelse

Du kan læse mere om forløbet og de enkelte step på www.rigsrevisionen.dk

Justitsministeren fastslår, at ministeren tager Statsrevisorernes kritik særdeles alvorligt, og at beretningen bekræfter billedet af, at den samlede indsats mod hvidvask og terrorfinansiering ikke har været god nok. Ministeren tilkendegiver, at der er behov for en reform af indsatsen mod økonomisk kriminalitet, som ministeren oplyser vil være et centralt tema under de kommende forhandlinger om politiets og anklagemyndighedens økonomi. Ministeren oplyser, at Hvidvasksekretariatet har taget tiltag til at opgradere og udvikle sin screeningsmodel og har indført en fast praksis for registrering af underretninger. Ministeren oplyser videre, at sekretariatet har igangsat initiativer til at sikre, at de forpligtede virksomheder får mere konkret feedback om deres underretninger.

Erhvervsministeren oplyser, at Statsrevisorernes kritik er en berettiget kritik af forholdene, som de var i den periode, Rigsrevisionens undersøgelse vedrører, og tager beretningen og Statsrevisorernes kritik til efterretning. Ministeren oplyser, at både Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen arbejder på at forbedre deres risikoscoremodeller, så virksomheder bliver udtaget til kontrol ud fra en systematisk, risikobaseret tilgang, samtidig med at antallet af kontroller skal øges.

Skatteministeren tager til efterretning, at Statsrevisorerne ser med stor alvor på, at ministerierne overordnet set ikke effektivt har levet op til hvidvasklovens formål. Ministeren oplyser, at Spillemyndigheden arbejder på at udvikle en metode for risikovurdering af alle danske spiludbydere, og at Skatteforvaltningen arbejder på at styrke udvekslingen af oplysninger mellem myndigheder og understøtte, at videregivelserne håndteres ensartet, så det er lettere at følge, hvordan de enkelte videregivelser er anvendt.

Rigsrevisionen vil fortsat følge udviklingen og orientere Statsrevisorerne om:

- Erhvervsministeriets og Skatteministeriets initiativer til at styrke kontrolindsatsen over for de forpligtede virksomheder, herunder arbejdet med at gøre risikoscoremodellerne bedre og øge antallet af inspektioner
- Erhvervsministeriets og Skatteministeriets initiativer til at styrke vejledningsindsatsen over for de forpligtede virksomheder og udfaldet af Erhvervsministeriets dialog med Advokatrådet om revidering af Advokatrådets vejledning
- Hvidvasksekretariatets arbejde med at udvikle og opgradere screeningsmodellen og udviklingen i antallet af efterforskningsoplæg
- myndighedernes initiativer til at sikre feedback til Hvidvasksekretariatet om brugen af videregivelserne, herunder om der er stillet krav til PETs feedback
- Hvidvasksekretariatets arbejde med at give konkret feedback til de forpligtede virksomheder.

I. Baggrund

2. Rigsrevisionen afgav i januar 2020 en beretning om statens indsats mod hvidvask og finansiering af terrorisme. Beretningen handlede om, hvorvidt Erhvervsministeriets, Justitsministeriets og Skatteministeriets indsats mod hvidvask og finansiering af terrorisme havde været effektiv.

3. Da Statsrevisorerne behandlede beretningen, så de med stor alvor på, at Erhvervsministeriets, Skatteministeriets og særligt Justitsministeriets indsats ikke effektivt havde levet op til hvidvasklovens formål om at forhindre kriminelle i at misbruge danske virksomheder og det finansielle system til hvidvask og finansiering af terrorisme.

Myndighederne og de forpligtede virksomheder indgår i en kæde af indsatser mod hvidvask og finansiering af terrorisme, hvor de hver især er afhængige af, at de andre led i kæden fungerer effektivt. Det fremgik af beretningen, at der havde været svagheder i hvert enkelt led i indsatskæden, som medførte, at underretningerne fra de forpligtede virksomheder ikke i tilstrækkeligt omfang blev nyttiggjort. Konsekvensen var, at der var risiko for, at hvidvask og finansiering af terrorisme ikke i videst mulig omfang blev bekæmpet.

4. Hele sagen og dens dokumenter kan følges på www.rigsrevisionen.dk og på www.ft.dk/Statsrevisorerne.

II. Gennemgang af ministrenes redegørelser

Generelle forhold

5. Justitsministeren oplyser i sin redegørelse, at beretningen bekræfter billedet af, at den samlede indsats mod hvidvask og terrorfinansiering ikke har været god nok. Ministeren understreger, at hvidvask og terrorfinansiering er samfundsundergravende og ødelæggende for tilliden til det finansielle system, og slår fast, at han tager Statsrevisorernes kritik særdeles alvorligt. Ministeren tilkendegiver endvidere, at der er behov for en reform af indsatsen mod økonomisk kriminalitet, som ministeren oplyser vil være et centralt tema under de kommende forhandlinger om politiets og anklagemyndighedens økonomi.

6. Erhvervsministeren oplyser i sin redegørelse, at Statsrevisorernes kritik er en berettiget kritik af forholdene, som de var i den periode, Rigsrevisionens undersøgelse vedrører, og ministeren tager beretningens og Statsrevisorernes kritik til efterretning. Ministeren oplyser, at det bl.a. er på grund af de forhold, som Statsrevisorerne og Rigsrevisionen retter kritik af, at der er indgået 3 brede politiske aftaler i 2017, 2018 og 2019, der indebærer en række skærpelser af reguleringen, flere resurser til tilsynsmyndighedernes tilsyn og et styrket myndighedssamarbejde. Med implementeringen af de politiske aftaler vurderer ministeren, at der er iværksat og gennemført en række initiativer, som tager hånd om den kritik, Statsrevisorerne og Rigsrevisionen rejser.

7. Skatteministeren oplyser i sin redegørelse, at det er vigtigt, at staten har den rette indsats over for hvidvask og finansiering af terrorisme, og ministeren har derfor fuld forståelse for, at Statsrevisorerne har fokus på området. Ministeren tager til efterretning, at Statsrevisorerne ser med stor alvor på, at ministerierne overordnet set ikke effektivt har levet op til hvidvasklovens formål. Ministeren oplyser, at det er regeringens målsætning, at der over de kommende år ansættes 1.000 nye faglige medarbejdere i Skatteforvaltningen som led i en reform af skattekontrollen, der skal bidrage til øget regelefterlevelse. På finansloven for 2020 er der afsat midler til at ansætte de første 250 faglige medarbejdere, hvoraf ministeren forventer, at en væsentlig andel af disse skal gå til at styrke området for bekæmpelse af hvidvask, så Skatteforvaltningen kan bidrage yderligere til en samlet forstærket myndighedsindsats på området.

Myndighedernes understøttelse af de forpligtede virksomheder

8. Statsrevisorerne kritiserede, at de 3 ministeriers kontrol- og vejledningsindsats ikke effektivt havde understøttet de forpligtede virksomheder i deres arbejde med at opdage og underrette om mistænkelige transaktioner.

De nationale risikovurderinger

9. Statsrevisorernes bemærkede, at de nationale risikovurderinger skal bruges til at målrette indsatsen over for hvidvask og finansiering af terrorisme, men at Hvidvasksekretariatets risikovurdering af hvidvask imidlertid først var færdig i 2019, og PETs risikovurdering af finansiering af terrorisme først ville være færdig i 2020, selv om risikovurderingerne allerede i 2017 blev kritiseret for ikke at leve op til internationale standarder.

10. Justitsministeren oplyser i sin redegørelse, at de forpligtede virksomheder udgør det første værn mod hvidvask og finansiering af terrorisme, og at det er dem, der skal være i stand til at opdage og underrette om mistænkelige forhold, som de møder i deres daglige arbejde. Ministeren understreger, at de nationale risikovurderinger er en central del af understøttelsen af den samlede indsats mod hvidvask og finansiering af terrorisme.

Justitsministeren finder det beklageligt, at der ikke blev fulgt op på kritikken af risikovurderingerne hurtigere. Ministeren oplyser, at den seneste risikovurdering på hvidvaskområdet udkom i 2019, og at det omfattende analysearbejde bag den blev påbegyndt af Hvidvasksekretariatet i foråret 2017. Risikovurderingen på terrorfinansieringsområdet udkom i januar 2020 på baggrund af et grundigt analysearbejde påbegyndt af PET i september 2018. Ministeren oplyser, at der løbende arbejdes på at forbedre den koordinerede indsats på tværs af myndigheder og den private sektor.

PET afholdt således i 1. halvår 2019 en række bi- og multilaterale møder med repræsentanter fra relevante myndigheder, interesse- og brancheorganisationer, virksomheder og udenlandske myndigheder med henblik på at kortlægge risikoen for terrorfinansiering. Derudover analyserede PET en række sager, herunder et betydeligt antal hvidvaskunderretninger fra perioden 2016-2018, med henblik på at skabe et data-understøttet risikobillede. Justitsministeren pointerer, at begge risikovurderinger desuden er udarbejdet med udgangspunkt i FATF's standarder og anbefalinger. Ministeren oplyser endvidere, at Hvidvasksekretariatet i januar 2020 har påbegyndt en opdatering og videreudvikling af oversigten over indikatorer på mulig hvidvask af udbytte eller finansiering af terrorisme.

Justitsministeren finder, at de tiltag, der er taget på området, har karakter af varige forbedringer, som i vidt omfang vil understøtte de forpligtede virksomheder i at op-dage og underrette om hvidvask og finansiering af terrorisme.

Myndighedernes kontrolindsats

11. Statsrevisorernes kritik var endvidere baseret på, at ingen af tilsynsmyndighederne havde udvalgt virksomheder til kontrol ud fra en systematisk risikovurdering. Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen havde i perioden 2016-2018 kun kontrolleret 3 % af de forpligtede virksomheder, som de skulle føre tilsyn med, mens Spillemyndigheden havde kontrolleret 25 % af spiludbydere.

12. Det fremgik af beretningen, at Finanstilsynet og Spillemyndigheden ikke havde klare procedurer til at sikre kvalitet i udførelsen af kontroller, og at Spillemyndigheden ikke i undersøgelsesperioden havde udtaget stikprøver af kundesager for at sikre sig, at lovens krav blev fulgt i praksis.

13. Erhvervsministeren oplyser i sin redegørelse, at både Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen har fået tilført flere resurser til en styrket indsats mod hvidvask og anden finansiel kriminalitet. Ministeren oplyser, at de yderligere resurser betyder, at Finanstilsynet forventer at kunne være på inspektion i cirka 2 % af virksomhederne på hvidvaskområdet om året. Finanstilsynet vil dermed over en 3-årig periode forventeligt være på inspektion i dobbelt så mange virksomheder som i perioden 2016-2018. Det fremgår af ministerredegørelsen, at Finanstilsynet bl.a. har introduceret andre tilsynsformer end inspektioner, herunder off-site undersøgelser, for at nå ud til et større antal virksomheder. Ministeren bemærker, at selv om der på grund af det store antal virksomheder under tilsyn altid vil være en forholdsvis lav procentdel, der undersøges i et givent år, vil den risikobaserede allokering af tilsynsindsatsen maksimere effekten af Finanstilsynets tilsynsaktivitet, hvilket er vigtigere end blot at se på den procentvise andel af kontrollerede virksomheder.

Det fremgår af erhvervsministerens redegørelse, at Finanstilsynet i 2019 har afsluttet et arbejde med at opbygge en ny og mere omfattende risikoscoremodel, der vil få data fra alle de omfattede virksomheder om deres hvidvaskrisici. Endelig oplyser ministeren, at Finanstilsynet i 2019 har udarbejdet et katalog over nye tilsynsmetoder og en manual, der skal sikre en ens tilgang ved inspektionerne. Finanstilsynet har desuden revideret alle Finanstilsynets forretningsgange og arbejdsbeskrivelser.

Financial Action Task Force (FATF)

FATF er et uafhængigt mellemstatsligt samarbejde, som har til formål at udvikle og fremskynde tiltag til at bekæmpe hvidvask og finansiering af terrorisme. FATF blev oprettet i 1989 og har i dag 38 medlemmer, herunder EU. Danmark har været medlem siden 1991.

FATF vedtager standarder for foranstaltninger mod hvidvask og finansiering af terrorisme, som medlemmerne har forpligtet sig til at efterleve.

Off-site undersøgelser

Off-site undersøgelser er en tilsynsform, hvor myndigheden kun indhenter dokumentation til gennemgang og ikke er på fysisk besøg hos den forpligtede virksomhed.

Erhvervsministeren oplyser, at Erhvervsstyrelsens øgede resurser ud over at øge antallet af kontroller med virksomhederne også skal gå til identifikation af tilsynspopulationen, så Erhvervsstyrelsen får overblik over antallet af virksomheder under tilsyn. Erhvervsstyrelsen arbejder på at opstille flere kriterier til at fremsøge og udtage andre virksomhedstyper via risikoscoremodellen for virksomhedsoprettere, som styrelsen tog i brug i 2017. Styrelsen arbejder desuden på at udvikle en model, der via machine learning kan klarlægge hvidvaskpopulationen, bl.a. ved at identificere virksomheder, som ikke er korrekt registreret i CVR. Samtidig skal modellen udformes sådan, at den fremover kan være med til at understøtte den risikobaserede udvælgelse af virksomheder til kontrol.

Erhvervsministeren oplyser desuden, at der er sket en løbende styrkelse af Finanstilsynets kontrol- og indgrebsbeføjelser over for virksomhederne under tilsyn, senest med en mulighed for at udstede administrative bødeforelæg ved overtrædelser af hvidvaskloven. Intensiteten i tilsynsindsatsen understøttes desuden af, at sanktionerne ved overtrædelser af lovgivningen er blevet skærpet betydeligt, bl.a. ved markant højere bødeniveauer og en skærpelse af strafansvaret ved afgivelse af urigtige eller misvisende oplysninger til Finanstilsynet.

14. Skatteministeren oplyser i sin redegørelse, at Spillemyndigheden har udviklet en metode for risikovurdering af alle danske spiludbydere, der fremover vil danne grundlag for at udvælge spiludbydere til tilsynsaktiviteter. Ministeren oplyser, at metoden for risikovurdering er færdigudviklet, og at det forventes, at risikovurderingen kan tages i brug medio 2. kvartal 2020.

Skatteministeren oplyser videre, at Spillemyndigheden er i gang med at omlægge sit tilsyn fra et aktivitetsbaseret tilsyn til en mere helhedsorienteret tilgang, hvilket gør det muligt at udarbejde almengældende procedurer og sætte krav om udtagelse af stikprøver for alle forpligtelser. Det nye tilsyn forventes implementeret i løbet af 2. kvartal 2020.

Endelig oplyser Skatteministeren, at det er hensigten, at der i maj 2020 holdes et møde mellem Finanstilsynet, Erhvervsstyrelsen og Spillemyndigheden med henblik på en mulig ensretning af reaktioner over for forpligtede enheder.

Myndighedernes vejledningsindsats

15. Det fremgik af beretningen, at tilsynsmyndighedernes vejledningsindsats ikke havde været tilstrækkelig, og at Erhvervsministeriet i forbindelse med Rigsrevisionens undersøgelse vurderede, at Advokatrådets skriftlige vejledning fra 2017 på visse punkter ikke var i overensstemmelse med ministeriets fortolkning af hvidvaskloven og EU's hvidvaskdirektiv.

16. Erhvervsministeren oplyser i sin redegørelse, at det i de seneste par år har været et væsentligt fokuspunkt for Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen at styrke vejlednings- og kommunikationsindsatsen over for de forpligtede virksomheder. Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen har bl.a. udarbejdet quickguides, FAQ og forskellige undervisningsaktiviteter i tæt dialog med sektorerne. Finanstilsynet og Erhvervsstyrelsen har derudover vejledt på hjemmesiderne, på en række seminarer, i nyhedsbreve og ved svar på e-mails og telefoniske henvendelser.

Erhvervsministeren oplyser, at der i 2019 er nedsat et samarbejdsforum, Hvidvask-Forum+, mellem myndighederne og repræsentanter fra de forskellige sektorer. I forummet kan de private aktører løbende drøfte problemstillinger og erfaringer med myndighederne, og myndighederne kan dele information om trends og eksempler mv. på hvidvask- og terrorfinansieringsområdet. Ministeren oplyser videre, at der i 2019 også er nedsat en arbejdsgruppe om vejledning og information under Hvidvaskforum. Arbejdsgruppen skal koordinere og etablere myndighedernes vejledning, information og awareness til brancherne og den bredere offentlighed. Formålet er at sikre en mere målrettet og effektiv vejledningsindsats, der koordineres i et tæt samarbejde på tværs af myndighederne.

Endelig oplyser erhvervsministeren, at regeringen vil fortsætte arbejdet med at gennemføre de politiske aftaler og løbende evaluere indsatsen på området, herunder om de nye rammer fungerer efter hensigten, eller om der er behov for yderligere tiltag for at sikre en målrettet og effektiv myndighedsindsats.

17. Skatteministeren oplyser i sin redegørelse, at Spillemyndigheden offentliggjorde sin vejledning i august 2019, og at den efterfølgende løbende er blevet opdateret, senest i januar 2020. Ministeren oplyser endvidere, at Spillemyndigheden deltager i arbejdsgruppen nedsat under HvidvaskForum, som erhvervsministeren, jf. ovenstående, også har oplyst om.

18. Rigsrevisionen finder Justitsministeriets arbejde med at opdatere de nationale risikovurderinger for hvidvask og finansiering af terrorisme tilfredsstillende og vurderer på den baggrund, at denne del af sagen kan afsluttes.

Rigsrevisionen vil fortsat følge Erhvervsministeriets og Skatteministeriets initiativer til at styrke kontrolindsatsen over for de forpligtede virksomheder, herunder arbejdet med at gøre risikoscoremodellerne bedre og øge antallet af inspektioner.

Rigsrevisionen bemærker, at ministerierne ikke har iværksat nye, konkrete initiativer, der skal forbedre vejledningsindsatsen på området. Rigsrevisionen vil fortsat følge Erhvervsministeriets og Skatteministeriets initiativer til at styrke vejledningsindsatsen over for de forpligtede virksomheder og udfaldet af Erhvervsministeriets dialog med Advokatrådet om revidering af Advokatrådets vejledning.

Hvidvasksekretariatets behandling af underretningerne

19. Statsrevisorerne kritiserede, at Hvidvasksekretariatet ikke i tilstrækkelig grad havde nyttiggjort underretningerne og sendt dem videre til de relevante myndigheder – på trods af at sekretariatet fagligt havde vurderet, at der var grundlag for at udarbejde flere efterforskningsoplæg.

Statsrevisorernes kritik var bl.a. baseret på, at Hvidvasksekretariatets model til screening af underretninger var for simpel og ikke sikrede, at de mest risikofyldte underretninger blev udtaget til gennemgang, og at sekretariatets analysearbejde og unikke adgang til at se på tværs af underretningerne kun i begrænset omfang tilførte værdi til sekretariatets videregivelser. Sekretariatet havde af egen drift kun udarbejdet 3 oplæg til efterforskning i perioden 2016-2018, og sekretariatet havde afholdt sig fra at udarbejde flere, fordi politikredsene af resurse-mæssige årsager angiveligt ikke ønskede at modtage dem.

20. Justitsministeren oplyser i sin redegørelse, at Hvidvasksekretariatet siden 2018 er blevet tilført flere ressourcer for at sikre dets evne til at håndtere det stigende antal underretninger. Det fremgår endvidere af ministerredegørelsen, at sekretariatet planlægger yderligere rekruttering i 2020 med baggrund i SØIKs tilførte ressourcer med finanslovsaftalen for 2019. Sekretariatet er desuden ved udgangen af 2018 blevet omorganiseret for at skabe et stærkere sekretariat med bedre udnyttelse af de tilførte ressourcer og for at sikre den bedst mulige udnyttelse af de modtagne underretninger. Ministeren oplyser, at den nye organisering har sikret en klar ansvars- og opgavefordeling, hvor den enkelte enhed varetager en specifik del af sekretariatets opgaveportefølje under ledelse af en faglig leder.

Justitsministeren bemærker, at formålet med screeningsmodellen er at foretage en indledende prioritering af det store antal underretninger, som modtages i Hvidvasksekretariatet. For at kunne håndtere og screene det stigende antal underretninger, som sekretariatet modtager, understreger ministeren, at der er behov for at sikre kvaliteten af den data, som underretningerne indeholder. Derfor har sekretariatet i 2019 igangsat et datakvalitetsprojekt, der skal øge kvaliteten af underretninger fra banker og andre forpligtede virksomheder.

Justitsministeren bemærker, at Rigsrevisionen i beretningen pegede på, at screeningsmodellen er simpel, bl.a. fordi den forholder sig til få elementer i underretningerne og ikke sammenholder dem med oplysninger fra tidligere modtagne underretninger. Hertil oplyser ministeren, at Hvidvasksekretariatet har indført en fast praksis for registrering af underretninger, der er udsøgt på baggrund af den elektroniske screening, så sekretariatet i dag har et fuldstændigt overblik over, hvor mange og hvilke underretninger der er udfundet i screeningen. Ministeren oplyser, at sekretariatets nyoprettede analyseenhed bl.a. skal bidrage til at opgradere og udvikle sekretariatets screeningsmodel og foretage tværgående analyser af oplysninger i sekretariatets database med brug af andre datakilder. Analyseenheden påbegyndte i 2019 et udviklingsprojekt, der har til formål at opbygge et efterretningsbillede, som forbinder alle oplysninger om personer, virksomheder og transaktioner i databasen med underretninger i ét stort overordnet netværk. Derudover har sekretariatet i januar 2020 påbegyndt en analyse af de underretninger, som ikke har været udtaget til manuel screening, med henblik på at få en bedre forståelse for indholdet af disse.

Justitsministeren bemærker, at det er en kerneopgave for Hvidvasksekretariatet at understøtte politiets igangværende efterforskninger. Da sekretariatet har en unik adgang til oplysningerne i underretninger og mulighed for at foretage tværgående søgninger i underretningerne, understreger ministeren, at det fortsat vil være en prioriteret opgave at understøtte politiets igangværende efterforskning af straffesager. Ministeren oplyser, at sekretariatets database efter Rigsrevisionens undersøgelsesperiode er blevet integreret i politiets analyseplatform POL-INTEL, hvilket betyder, at efterforskere og analytikere i politikredse og SØIK mere aktivt kan anmode om relevante oplysninger, samtidig med at sekretariatet fortsat vil videregive oplysninger til verserende sager eller til opstart af nye sager af egen drift. Ministeren oplyser, at sekretariatet derfor fremover i højere grad kan fokusere på at udfinde sager med stort hvidvaskpotentiale.

Justitsministeren oplyser endvidere, at tilførslen af yderligere resurser, effektiviseringen af videregivelser og indførelsen af POL-INTEL har medført, at Hvidvasksekretariatet i dag har mulighed for at prioritere anderledes og have større fokus på at udarbejde konkrete efterforskningsoplæg og at understøtte politikredsene med den indledende efterforskning af større hvidvasksager. Justitsministeren oplyser hertil, at sekretariatets praksis om ikke at prioritere udarbejdelse af efterforskningsoplæg, med mindre der er identificeret en aftager, ikke længere er gældende.

Justitsministeren bemærker, at det fremgik af Rigsrevisionens beretning, at Hvidvasksekretariatets videregivelser til Skatteforvaltningen var kendetegnet ved, at sekretariatet ikke havde sendt underretningernes beskrivelse af mistankegrundlaget til Skatteforvaltningen, fordi Skatteforvaltningen ikke havde hjemmel til at hemmeligholde, hvor oplysningerne kommer fra. Det fremgår af ministerredegørelsen, at sekretariatet i den forbindelse oplyser, at denne praksis tidligere blev anvendt af hensyn til de underretningspligtige og deres kundeforhold. I dag er denne fremgangsmåde dog erstattet af en ny praksis, hvor Skatteforvaltningen modtager det fulde indhold af underretningerne og således også de underretningspligtiges beskrivelse af mistankegrundlaget. Den nye fremgangsmåde er muliggjort af en ny bestemmelse i hvidvaskloven, som pålægger told- og skatteforvaltningens medarbejdere tavshedspligt i forhold til oplysninger modtaget fra sekretariatet.

21. Rigsrevisionen finder Justitsministeriets initiativer nødvendige. Rigsrevisionen vil fortsat følge Hvidvasksekretariatets arbejde med at udvikle og opgradere screeningsmodellen og udviklingen i antallet af efterforskningsoplæg.

Myndighedernes feedback om brugen af videregivelserne

22. Statsrevisorerne kritiserede, at politiet, SØIK og PET ikke i tilfredsstillende grad havde givet Hvidvasksekretariatet feedback om, hvad de videresendte underretninger var blevet anvendt til. Det gjorde det vanskeligt for sekretariatet at give de forpligtede virksomheder en fuldstændig tilbagemelding om sagernes status, ligesom Finanstilsynet ikke kunne udarbejde en fuldstændig statistik til Europa-Kommissionen.

Statsrevisorernes kritik var bl.a. baseret på, at politiet kunne redegøre for, hvordan 78 % af videregivelserne var blevet brugt, og at PET ikke kunne opgøre det. SØIK og Skatteforvaltningen kunne stort set opgøre, hvordan alle videregivelserne var blevet brugt.

23. Af Rigsrevisionens beretning fremgår det, at politiet og SØIK ikke havde leveret den direktivpligtige feedback og statistik, som det fremgik af Justitsministeriets cirkulære, at de skulle. PET havde ikke givet feedback om, hvad videregivelserne var blevet brugt til og var ikke omfattet af Justitsministeriets cirkulære. Skatteforvaltningen havde siden 2017 opgjort antallet af kontrolsager, som videregivelserne havde ført til, og havde på grund af sin særlige tavshedspligt alene givet summarisk feedback herom.

Myndighedernes feedback til Hvidvasksekretariatet

24. Justitsministeren oplyser, at den nye registreringspraksis, som Rigsadvokaten indførte i august 2018, sikrer, at politiet og anklagemyndigheden er i stand til at opgøre mere præcist, hvad videregivelserne er blevet brugt til. Alle videregivelser er herefter registreret på ét specifikt undersøgelsesnummer i politiets sagsbehandlingssystem. Justitsministeren nævner i sin redegørelse tiltaget om en ny feedbackordning, der også blev beskrevet i beretningen. Ministeren oplyser, at feedbackordningen betyder, at politikredsene og SØIK skal give Hvidvasksekretariatet mere detaljeret og systematisk feedback om anvendelsen af videregivelserne.

Det fremgår af ministerredegørelsen, at Justitsministeriet har igangsat en undersøgelse af muligheden for at stille krav til PETs feedback. I den forbindelse undersøges det, hvordan eventuelle krav til feedback kan fastsættes på en måde, der understøtter det eksisterende samarbejde mellem PET og Hvidvasksekretariatet, samtidig med at kravene fastsættes på en måde, der er forenelig med hensynet til igangværende efterforskninger, beskyttelse af PETs arbejdsmetoder, kilder og partnertjenester samt varetagelsen af PETs øvrige opgaver.

Justitsministeren oplyser endvidere, at der er etableret et Operativt Myndighedsforum (OMF), hvor myndighederne på tværs af ministerierne i fællesskab og under iagttagelse af den samlede fælles viden kan vurdere potentialet for en konkret indsats.

25. Skatteministeren oplyser i sin redegørelse, at Skattestyrelsen pr. 1. januar 2020 har etableret et såkaldt "one point of contact", så der fremover er ét kontaktpunkt til at håndtere oplysninger mellem Hvidvasksekretariatet og Skatteforvaltningen. Dette skal styrke udvekslingen af oplysninger mellem myndighederne fremover, herunder understøtte, at videregivelser håndteres ensartet og fordeles korrekt i Skatteforvaltningen, samt gøre det lettere at følge, hvordan de enkelte videregivelser er anvendt. Ministeren oplyser, at Skattestyrelsen samarbejder med sekretariatet om at optimere de kvartalsrapporter, hvor Skattestyrelsen redegør for anvendelsen af videregivelserne. Det nye format er implementeret og tages i brug første gang i forbindelse med afrapporteringen til sekretariatet for 1. kvartal 2020.

Hvidvasksekretariatets feedback til de forpligtede virksomheder og indsamling af statistik

26. Justitsministeren oplyser, at Hvidvasksekretariatet fra december 2019 er begyndt at sende automatisk genereret feedback til de underretningspligtige virksomheder, når en af virksomhedens underretninger inddrages i en analyse i sekretariatet med henblik på videre behandling. Siden januar 2020 har de underretningspligtige ligeledes modtaget besked, hvis oplysninger fra en underretning bliver videregivet til en anden myndighed. Derudover er sekretariatet i dialog med brancheorganisationerne om at forbedre muligheden for at give mere konkret feedback på underretninger med henblik på at styrke det forebyggende arbejde hos de underretningspligtige virksomheder. Justitsministeren bemærker dog, at feedback til de forpligtede virksomheder stadig bliver vejet op imod konkrete efterforskningsmæssige hensyn og hensynet til beskyttelse af PETs arbejdsmetoder, kilder, partnertjenester mv.

Justitsministeren oplyser, at den nye feedbackordning forventes at sikre, at Hvidvasksekretariatet modtager tilstrækkelig feedback fra politiet og SØIK til at bidrage til Finanstilsynets indsamling af den direktivpligtige statistik. Det fremgår af ministerredegørelsen, at PET oplyser, at det er korrekt, at PETs sagsbehandlingspraksis ikke tidligere har understøttet udfærdigelsen af statistiske opgørelser. Ministeren oplyser, at de fremadrettede muligheder for at udfærdige statistiske opgørelser indgår i Justitsministeriets undersøgelse af muligheden for at stille krav til PETs feedback.

27. Rigsrevisionen finder Justitsministeriets og Skatteministeriets initiativer fornuftige. Rigsrevisionen vil fortsat følge myndighedernes initiativer til at sikre feedback til Hvidvasksekretariatet om brugen af videregivelserne, herunder om der er stillet krav til PETs feedback. Rigsrevisionen vil også fortsat følge sekretariatets arbejde med at give konkret feedback til de forpligtede virksomheder.

Lone Strøm